

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Varanger Kraft AS
Nyborgveien 70
9815 VADSØ

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1719-

7. juni 2021

Varanger KraftHydrogen AS - Klage på avslag på søknad om utsatt frist for idriftsettelse og rettslig gjennomgang av konsesjonsvedtakene etter energiloven og forvaltningsloven

1. Innledning

NVE ga 7. juni 2010 anleggskonsesjon til Varanger KraftProduksjon AS for å bygge og drive Rákkočearro vindkraftverk (Raggovidda). Utbyggingen gjennomføres i flere tinn og i senere vedtak er anleggskonsesjonen oppdelt og overført til andre selskaper. Per i dag er trinn I i drift, trinn II under bygging, mens bygging ikke har startet for trinn III. Anleggskonsesjonen for trinn I og II innehas av Varanger KraftVind AS (VKV) og anleggskonsesjon for trinn III av Varanger KraftHydrogen AS (VKH).

Det er i konsesjonen for trinn III fastsatt vilkår om frist til 31. desember 2021 for idriftsettelse av vindkraftverket. VKH søkte NVE 16. april 2020 om utsatt frist for idriftsetting til 31. desember 2026. Bakgrunnen for søknaden er manglende nettkapasitet. NVE avslø søknaden 6. juli 2020. Avslaget om utsatt frist for idriftsettelse er påklaget av Advokatfirmaet Selmer AS på vegne av konsesjonæren, VKH.

Stortinget fattet 19. juni i år følgende anmodningsvedtak:

Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt behandlingen av gitte vindkraftkonsesjoner har fulgt energilovgivningen og forvaltningslovens krav. Dersom det skulle foreligge feil eller mangler i konsesjonen som er i strid med lovgivningens krav skal forvaltningen stanse vedtaket.

Departementet har i forbindelse med behandlingen av klagen på avslag om utsatt frist for idriftsettelse gjennomgått og undersøkt de forskjellige stadiene i behandlingsprosessen i forbindelse med de vedtak som er fattet av konsesjonsmyndighetene for Raggovidda vindkraftverk.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
postmottak@oed.dep.no

Kontoradresse
Akersgata 59
oed.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
977 161 630

Avdeling
Energi- og
vannressursavdelingen

Saksbehandler
Ingvild Haaheim
22 24 61 17

2. NVEs vedtak om avslag på utsatt frist for idriftsettelse og klagen

VKH skrev i søknaden om utsatt frist for idriftsettelse at overføringskapasiteten i transmisjonsnettene er til hinder for utbygging av trinn III innen 31. desember 2021. Varanger Kraft-konsernet driver forskning og utvikling av hydrogenproduksjon gjennom prosjektet Heaolus. Prosjektet er avhengig av tilgang på fornybar kraft. Troms og Finnmark fylkeskommune har i brev av 2. mars 2020 anbefalt at utsatt frist innvilges.

Søknaden ble avslått i NVEs vedtak av 6. juli 2020. NVE skrev at de var enige i at nettkapasiteten var en medvirkende årsak til at trinn III ikke vil være ferdig utbygd innen 31. desember 2021, men at begrensninger i nettkapasiteten har vært kjent siden det ble gitt konsesjon. På bakgrunn av Stortingets vedtak av 19. juni 2020, om å ikke gi forlenget frist utover 31. desember 2021, avslo NVE søknaden. Det ble også vist til NVEs brev til alle vindkraftkonsesjonærer av 27. november 2019, der NVE informerer om en ny praksis der det ikke blir gitt utsatt frist for idriftsetting utover 31. desember 2021, med mindre det foreligger helt spesielle forhold.

Vedtaket ble påklaget av Advokatfirmaet Selmer AS, på vegne av VKH, 19. juli 2020. Det ble anført at NVE ikke hadde vurdert søknaden etter energiloven § 10-4 annet ledd og at Stortingets vedtak av 19. juni 2020 og Stortingsmelding nr. 25 (2015 – 2016) ikke setter denne bestemmelsen til side. Behovet for fristutsettelsen er begrunnet ut fra forhold som ligger utenfor VKHs kontroll og det er bred støtte for prosjektet i kommunen. Videre er det i klagen anført at de formålene som ligger til grunn for uttalelsene i Stortingsmelding nr. 25 (2015-2016) ikke gjelder for Raggovidda vindkraftverk. Realisering av prosjektet vil ikke stå i veien for annen samfunnsutvikling/bruk av området, kreve ny konsesjonsutredning eller opprettholde lokale konflikter. Området er allerede tatt i bruk og det meste av infrastrukturen er allerede bygget ut i forbindelse med trinn I og II.

NVE vurderte klagen i henhold til forvaltningsloven § 33, men fant ikke grunn til å omgjøre vedtaket. I tillegg til begrunnelsen i vedtaket av 6. juni 2020 viste NVE til at det også vil være mulig å vurdere prosjektet på nytt etter Stortingets behandling av Stortingsmelding nr. 28 (2019-2020) Vindkraft på land. Klagesaken ble oversendt departementet 14. september 2020.

Departementet sendte 12. november 2020 søknaden om utsatt frist for idriftsettelse på høring til Finnmarkseiendommen, Sametinget, Reinbeitedistrikt 7 og Berlevåg kommune.

Sametinget er negative til utsatt frist for idriftsettelse av trinn III. Sametinget viser til forskning som tilsier at reinen holder en større avstand til vindturbiner i større grad enn tidligere antatt, og mener at endringer i konsesjonsvilkår generelt bør unngås.

Reinbeitedistrikt 7 ønsker heller ikke utsatt frist. De viser til at søknaden og kunnskapsgrunnlaget i denne saken er gammelt og at innvirkningen på reindriften er større enn det som ble lagt til grunn da konsesjon ble gitt i 2010. Reinbeitedistriktet skriver også at en ekstra anleggsperiode og større vindmøller vil virke negativt på deres drift. Reindriften

viser til erfaring med at det lekker olje ut i reinens drikkevann. Det ble vist til Stortingets vedtak om å ikke gi utsatt frist utover 31. desember 2021.

Naturvernforbundet i Finnmark ønsker ikke utsatt frist for trinn III. Dette er begrunnet i anleggets virkning på reindrift, snøugle og fjellrev.

Finnmarkseiendommen har ingen innvendinger mot at det gis utsatt frist for idriftsettelse.

Motvind Norge har sendt to uttalelser til saken. Organisasjonen mener det ikke er gjennomført noen konsekvensutredning for trinn III, at konsesjonen ble gitt uten forutgående høring og at det ikke er søkt tillatelse etter forurensningsloven eller drikkevannsforskriften. Motvind mener videre at konsesjonen også er i strid med arealdelen i kommuneplanen til Berlevåg kommune. Videre viser organisasjonen til anleggets påvirkning på reindriften. I en etterfølgende uttalelse anfører Motvind Norge at Raggovidda vindkraftverk forurenser vannet i området og slik påvirker reindriften, fiskerinæringen, laksefiske og Berlevåg kommune negativt.

Departementet sendte høringsuttalelsene til konsesjonæren 21. desember 2020. Fordi kunnskapsgrunnlaget for konsesjonen er gammelt og utbygging og drift av trinn I og II har gitt ny kunnskap, ba departementet samtidig om en oppdatert vurdering av trinn IIIs virkninger for reindrift, snøugle og fjellrev.

Departementet mottok 5. februar 2021 VKHs vurdering som etterspurt. VKH har anvendt Multiconsult til sammenstilling av nytt kunnskapsgrunnlag og vurdering. Nytt kunnskapsgrunnlag bygger til dels på nyere forskning av virkningene av trinn I og trinn II.

Forum for natur og friluft Finnmark sendte 26. februar 2021 uttalelse til saken. De viser til Stortingets vedtak av 19. juni 2020 om å ikke gi utsatt frist for idriftsettelse, og at utbyggingen påvirker reindriften, anadrom fisk og drikkevannet negativt. Uttalelsen er støttet av styreleder i Alta og Omegn turlag 1. mars 2021.

3. Departementets vurdering

3.1. Søknad om utsatt frist for idriftsettelse

VKH har søkt om utsatt frist for idriftsettelse av Raggovidda trinn III fra 31. desember 2021 til 31. desember 2026. I anleggskonsesjoner settes det vilkår om tidsfrist for når anlegget skal være satt i drift. I anleggskonsesjonen til Raggovidda vindkraftverk trinn III følger det av vilkår 2 (Fornyelse) at konsesjonæren kan søke om forlengelse av fristen for idriftsettelse. I tillegg følger det av energiloven § 10-4 at fastsatte vilkår kan endres både av hensyn til allmenne interesser og etter søknad fra konsesjonæren. Ingen har et rettskrav på å få fristforlengelse, og det beror på forvaltningens og dermed konsesjonsmyndighetenes, alminnelige skjønn om en slik søknad skal innvilges. Dersom søknaden om fristutsettelse ikke innvilges, vil den opprinnelige fristen i konsesjonen, 31. desember 2021, bli stående.

I Stortingsmelding nr. 25 (2015-2016) varslet regjeringen innstramminger i praksis for behandlingen av søknader om utsatt frist for idriftsettelse. Det fremgår av meldingen at det blant annet skal vektlegges i hvilken grad det foreligger tilstrekkelig konkrete planer for å realisere prosjektet. Om bakgrunnen for innstrammingen står det følgende:

Urealiserte vindkraftkonsesjoner båndlegger areal i kommunene. Det kan stå i veien for annen lønnsom samfunnsutvikling, og vil i en del tilfeller kunne bidra til at lokale konflikter opprettholdes. Dersom det har gått mange år, kan det også ha oppstått endrede forhold som gjør det nødvendig med nye eller oppdaterte utredninger og eventuelt ny konsesjonsbehandling.

Stortingsmeldingen ble behandlet i Stortinget 13. juni 2016.

Stortinget fattet 19. juni 2020 følgende anmodningsvedtak (vedtak nr. 799):

Stortinget ber regjeringen innenfor gjeldende regelverk ikke gi forlenget frist for idriftsettelse utover 31.12.2021 for vindkraftverk på land som i dag har gyldig konsesjon.

Anmodningsvedtaket er utgangspunktet for det forvaltningskjønnet energiloven § 10-4 annet ledd angir. Dette innebærer at det som hovedregel ikke gis fristutsettelse utover 31. desember 2021.

Departementet legger til grunn at det er manglende kapasitet i nettet som er hovedårsaken til at Raggovidda trinn III ikke kan idriftsettes før utgangen av 2021. Selv om manglende nettkapasitet er utenfor konsesjonærens kontroll, mener departementet på generelt grunnlag at dette alene ikke er tilstrekkelig for å gi fristutsettelse, der begrensningen har vært kjent lenge og siden konsesjon ble gitt.

I denne saken finner departementet likevel at det foreligger andre forhold som også taler for utsatt frist for idriftsettelse. Sett hen til bakgrunnen for innstrammingen i praksisen omtalt over, mener departementet det er grunn til å legge vekt på at trinn I og trinn II allerede er bygget ut eller under utbygging. Store deler av området omfattet av det opprinnelige konsesjonsvedtaket i 2010 og vedtaket i 2019 er altså allerede tatt i bruk til vindkraft (trinn I og trinn II), og veier og annen infrastruktur er bygget. Planområdet for trinn III grenser til disse områdene og departementet kan derfor ikke se at en ytterligere båndlegging av arealet for trinn III er et hensyn som taler mot utsatt frist.

Det er på det rene at det er lenge siden konsekvensutredningen som lå til grunn for konsesjonsvedtaket i 2010, ble gjennomført. Departementet kan likevel ikke se at dette taler imot utsatt frist for idriftsettelse i denne saken, all den tid store deler av det samlede området allerede er utbygd eller under bygging. Utbygging og drift av trinn I og II har gitt ny kunnskap om vindkraftverkets påvirkning på omgivelsene, særlig for reindriften.

Naturvernforbundet har i sin uttalelse skrevet at utbyggingen kan føre til flere rødrev i området, noe som truer bestanden av fjellrev og snøugle. Snøugle er også utsatt for kollisjon med turbinene. Hensynet til fjellrev og snøugle var tema under konsekvensutredningen i forbindelse med konsesjonssøknaden. Departementet har gjennomgått den oppdaterte informasjonen fra Multiconsult og kan ikke se at forholdene har endret seg vesentlig fra det som ble lagt til grunn den gangen. Departementet viser til at planområdet er uegnet som hi-område for fjellrev. Når det gjelder økt utbredelse av rødrev som følge av menneskelig aktivitet, viser departementet til at trinn I er etablert og trinn II under bygging, slik at det ikke er snakk om å etablere ny menneskelig aktivitet i urørte områder. Departementet merker seg også at planområdet til vindkraftverket vurderes å være lite egnet for snøuglehekking og generelt er et dårlig jaktområde med lite rype. Etter departementets vurdering tilsier ikke hensynet til snøugle eller fjellrev at søknaden om utsatt frist avslås.

Utbyggingen av trinn I og trinn II har gitt mer kunnskap om hvordan vindkraftverket påvirker reindriften. Hensynet til reindriften har også vært anført av flere som grunn til å avslå søknaden om utsatt frist for idriftsettelse.

Erfaringer fra trinn I har vist at reinen viker unna vindturbinene og holder en større avstand til anlegget enn det som ble lagt til grunn da konsesjonen ble i gitt i 2010. Ifølge funn fra prosjektet VindRein/KraftRein ved Universitetet i Oslo betyr det blant annet at reindriften må drive mer kantgjetning på østsiden om våren og flere driv nordover enn før utover sommeren for i størst mulig grad opprettholde bruken av de nordlige beiteområdene. Det skjer raskere trekk sørover forbi anlegget etter kalvinga, og redusert trekk nord for vindkraftverket, samt økt bruk av arealer sør for vindkraftverket vår og høst. Endringene antas å ha betydning både reinens forhold, som redusert beitero og kondisjon, og for reindriftenes ressursbruk. Departementet viser til to rapporter fra prosjektet¹, Multiconsults sammenstilling av disse og brev fra Universitetet i Oslo til NVE av 21. mai 2021.

Tall fra ressursregnskapet for reindriftnæringen om viser imidlertid at reindriften i stor grad hittil har opprettholdt sin tidligere produksjon.

Departementet legger til grunn at reindriften påføres mer arbeid enn tidligere antatt for å opprettholde samme produksjon og at enkelte beiteområder kan utsettes for større belastning ved at de brukes mer fordi områder nær vindkraftverket unnvikes. Departementet legger til grunn at etablering av trinn III kan gi større unnvikelseeffekter og mer ekstraarbeid for reindriften.

Det legges også til grunn at reindriften vil påvirkes negativt ved en ny anleggsperiode dersom trinn III bygges.

¹ Colman, J. E., Eftestøl, S., Tsegaye, D., Flydal, K. & Rannestad, O.T. 2016. Raggovidda vindpark. *Sluttrapport – Effekter av vindparken på frittgående tamrein*. Institutt for Biovitenskap, Universitetet i Oslo, og Colman J. E., Eftestøl S., Tsegaye D., Flydal, K. & Rannestad, O.T. 2020. *Rákkočearru vindparks effekter på reinens arealbruk og den lokale reindriften*. Institutt for Biovitenskap, Universitetet i Oslo.

Departementet legger også vekt på at både prosjektet Raggovidda trinn III og søknaden om utsatt frist for idriftsettelse har lokal støtte. I tillegg til uttalelsen fra Troms og Finnmark fylkeskommune, har departementet mottatt melding om vedtak fra Berlevåg kommunestyre. Kommunestyret vedtok 3. september 2020 enstemmig:

Berlevåg kommune er positiv til vindkraftutbygging i vår kommune og vi ønsker en utvidelse av vindparken Raggovidda velkommen.

Kommunestyret har også 6. februar 2020 sendt inn enstemmig vedtatt uttalelse til NVE, der det bes om at søknaden om utsatt frist for idriftsettelse innvilges.

Motvind Norge har anført at det ikke er gjennomført en konsekvensutredning eller høring av søknad om utbygging av trinn III. Departementet viser til at trinn III ble omsøkt og konsesjonsbehandlet sammen med resten av vindkraftverket. Oppdelingen til tre trinn skjedde i 2019, da Varanger Kraft-konsernet ønsket å ha deler av det opprinnelige trinn II i et annet datterselskap. Trinn III har derfor blitt konsekvensutredet og ble sendt på høring, men ble på det tidspunktet omtalt som trinn II.

Videre har Motvind Norge anført at anlegget er i strid med arealdelen av kommuneplanen i Berlevåg kommune og at VKH ikke har søkt om de nødvendige tillatelser etter forurensningsloven eller drikkevannforskriften. Departementet har ikke tatt stilling til dette. Det er konsesjonærens ansvar å sørge for at nødvendige tillatelser fra andre myndigheter. Om forurensning viser departementet også til at konsesjonæren gjennom en miljø-, transport- og anleggsplan for trinn III må vise hvordan anlegget er planlagt bygget for å minimere miljøpåvirkninger. For øvrig har Berlevåg kommune i e-post til konsesjonæren bekreftet at det ikke er påvist olje i drikkevannet fra Løkvikdalselva og Vedalselva.

Departementet har etter en helhetlig vurdering kommet til at VKH gis utsatt frist for idriftsettelse av Raggovidda trinn III, som omsøkt, med de forutsetninger som følger under og med det vilkår som følger av punkt 4 under. Konsesjonens vilkår om driftsperiode endres ikke.

Departementet forutsetter at VKH i detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) for en eventuell utbygging av Raggovidda trinn III beskriver hvordan anleggsperioden og driften av anlegget i størst mulig grad hensyntar reindriften og ny kunnskap om hvordan reinen påvirkes av anlegget. Det forutsettes at konsesjonæren utformer anlegget i kontakt med reindriften og at potensiell visuell eksponering fra turbinene på viktige trekk- og drivingsleier begrenses. Det forutsettes også tett kontakt med reindriften i planlegging og gjennomføring av anleggsperioden, slik at skader og ulemper ved denne begrenses.

Departementet er kjent med at konsesjonæren og Reinbeitedistrikt 7 inngikk en avtale om kompensasjon da konsesjon ble gitt. Dette er et privatrettslig forhold mellom konsesjonæren og reinbeitedistriktet, og departementet kjenner ikke til det nærmere innholdet i denne avtalen. Dersom trinn III bygges ut mener departementet det er nødvendig at reindriften får

kompensasjon for det merarbeidet og de negative virkningene de blir påført. Ettersom departementet ikke kjenner til innholdet i den eksisterende avtalen og reindriften trolig vil påvirkes i større grad enn det som ble antatt i 2010, er det mulig dagens avtale ikke i tilstrekkelig grad kompenserer reindriftens ulemper. Det settes derfor vilkår for fristforlengelsen at konsesjonæren i MTA-planen for Raggovidda trinn III beskriver hvordan reinbeitedistriktet er involvert i den nærmere utformingen av anlegget og hvordan skader og ulemper er avbøtt og kompensert. Konsesjonsmyndighetene kan ved godkjenning av detalj- og MTA-plan sette ytterligere krav til tilpasninger og avbøtende tiltak, dersom partene ikke kommer til enighet.

3.2. Stortingets anmodningsvedtak

Vedtak av 7. juni 2010

Varanger Kraft AS sendte forhåndsmelding med forslag til konsekvensutredningsprogram for Raggovidda vindpark 21. november 2003. Meldingen ble sendt på høring i henhold til forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven § 6 første ledd bokstav c. NVE fastsatte programmet 18. november 2004.

Søknad om konsesjon med konsekvensutredning ble sendt NVE 18. november 2005. Søknaden omfattet samlet installert effekt på 350 MW, gjennom utbygging med mellom 70 og 140 turbiner med en effekt på mellom 2,5 og 5 MW. I konsekvensutredningen ble det tatt utgangspunkt i 116 turbiner á 3 MW, med en høyde på totalt 125 meter. Av utredningen fremgår det at vindparken vil ha svært stor negativ påvirkning for reindriften i anleggsfasen og stor negativ påvirkning i driftsfasen. Søknaden ble lagt ut på NVEs nettsider, kunngjort i Norsk Lysingsblad og lokalavis og sendt på høring mv. i tråd med energiloven § 2-1 femte til syvende ledd. Det ble også invitert til offentlig møte i Berlevåg samfunnshus. NVE konsulterte Sametinget i telefonmøte 15. september 2009.

Varanger Kraft AS sendte en endringssøknad til NVE 12. mars 2010, der selskapet søkte om utbygging av inntil 200 MW. Bakgrunnen for endringen var avtale mellom Varanger Kraft AS og Reinbeitedistrikt 7, der planområdet ble redusert av hensyn til reindriften.

NVE ga 7. juni 2010 tillatelse til bygging av Raggovidda vindkraftverk med installert effekt på inntil 200 MW. Det var forutsatt at utbyggingen skulle skje i to trinn, der trinn I på 30 MW skulle bygges ut først og ledig nettkapasitet måtte dokumenteres før bygging av trinn II. NVE vurderte særskilt utbyggingens konsekvens for reindriften og Reinbeitedistrikt 7, samiske kulturminner, Finnmarksloven § 4 og FN-konvensjon om sivile og politiske rettigheter art 27.

Det ble samtidig gitt konsesjon til å bygge en ny innendørs transformatorstasjon med ytelse på inntil 35 MVA og omsetning 66/22 kV på planområdet, i tillegg til en ca. 1 km lang 132 kV luftledning fra ny transformatorstasjon til eksisterende kraftledning, og samtykke til ekspropriasjon til nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift/vedlikehold, herunder rettigheter for all nødvendig adkomst/ferdsel/transport i forbindelse med bygging og drift/vedlikehold av anleggene.

Vedtakene ble sendt til Varanger Kraft AS og alle høringsparter, samt lagt ut på NVEs nettsider. Det ble opplyst om klageadgang i oversendelsen.

Vedtak av 14. oktober 2011 – klage på samtykke til ekspropriasjon

NVEs samtykke til ekspropriasjon ble påklaget av Finnmarkseiendommen 14. september 2010. Bakgrunnen for klagen var at Finnmarkseiendommen ønsket å fortsette forhandlingene med Varanger Kraft AS og mente det ikke var grunnlag for ekspropriasjon på daværende tidspunkt. Departementet vurderte alle anførselene i klagen i vedtak av 14. oktober 2011, men tok den ikke til følge.

Vedtak av 21. desember 2011 – søknad om utvidelse av trinn I

Varanger Kraft AS søkte 17. mars 2011 om utvidelse av trinn I, fra inntil 30 MW til 53 MW, grunnet ledig nettkapasitet. Utvidelsen var akseptert av Reinbeitedistrikt 7 i brev av 9. mars 2011. Søknaden gjaldt ikke en økning av den totale tillatte installerte effekten for vindkraftverket, men en økning av tillatt installert effekt i trinn I, som innebar en tilsvarende reduksjon for trinn II.

Søknaden ble sendt på høring til Statoil ASA, Statnett, Varanger Kraft Nett AS, Reinbeitedistrikt 7, Finnmarkseiendommen og Berlevåg kommune i tråd med energiloven § 2-1 syvende ledd.

På bakgrunn av oppdaterte analyser av nettkapasiteten og Finnmark Kraft AS' planer om vindkraftverk på Hamnefjell ble søknaden justert til 45 MW. Søknaden ble innvilget av NVE 21. desember 2011. Vedtaket ble sendt i kopi til alle høringsparter og det ble opplyst om klageadgang i vedtaket.

Som hovedregel skal søknader etter energiloven legges ut til gjennomsyn og kunngjøres i Norsk lysingsblad og lokalavis, jf. energiloven § 2-1 femte og sjette ledd. De tiltaket direkte gjelder skal få søknaden tilsendt til uttalelse (høring), jf. energiloven § 2-1 syvende ledd. Utleggelse, kunngjøring og høring kan bare utelates når det er ubetenkelig.

Departementet kan ikke se at søknaden om utvidelse av trinn I ble lagt ut på NVEs eller kommunens nettsider, eller kunngjort. Departementet mener vilkåret for å unnlate dette var oppfylt. Endringen det ble søkt om innebar i realiteten at en noe større del av hele det konsesjonsgitte tiltaket ble bygget ut i første fase, fremfor i trinn II. Det medførte ikke endringer i planområdet. De som kunne bli berørt av endringen; grunneier Finnmarkseiendommen, Reinbeitedistrikt 7 og kommunen, fikk søknaden tilsendt på høring.

Vedtak av 2. august 2012 - endring og overføring av konsesjon

Varanger KraftProduksjon AS søkte 14. juni 2012 om endringer i plassering av turbiner, transformatorbygg og linjetrase, innenfor planområdet. Endringene var foretatt i samråd med Finnmark fylkeskommune og Sametinget etter en kulturminnebefaring. Det ble opplyst at endringene var forelagt grunneier Finnmarkseiendommen, Berlevåg kommune og Reinbeitedistrikt 7, som ikke hadde innvendinger.

Advokatfirmaet Wiersholm søkte 22. juni 2012 på vegne av konsesjonæren om samtykke til overdragelse av anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse til Varanger KraftVind AS. All vindkraftvirksomhet skulle skilles ut i eget selskap, eid av Varanger Kraft AS.

NVE innvilget søknadene i et felles vedtak 2. august 2012. Vedtaket ble sendt med kopi til Berlevåg kommune, Fylkesmannen i Finnmark, Finnmark fylkeskommune og DSB Region Nord-Norge. Det ble opplyst om klageadgang og konsesjonæren ble bedt om å underrette grunneier og rettighetshavere.

Etter det departementet kan se ble søknadene ikke lagt ut, kunngjort eller sendt på høring i henhold til energiloven § 2-1 femte til syvende ledd.

For søknaden om overdragelse av konsesjonen til VKV finner departementet at det var ubetenkelig å ikke legge ut, kunngjøre eller høre denne søknaden. Denne søknaden innebar ingen endring i konsesjonens innhold og hadde ikke betydning for andre interesser.

Departementet mener vilkåret for å unnlate utleggelse, kunngjøring og høring av søknaden om endret layout innenfor planområdet var oppfylt. Selv om NVE ikke sendte søknaden på høring ble endringene forelagt grunneier, kommunen, Reinbeitedistrikt 7, fylkeskommunen og Sametinget av konsesjonæren. Disse hadde derfor lik anledning til å uttale seg som ved en etterfølgende høring etter innsending av søknaden. Departementet mener det er lite sannsynlig at det hadde kommet innspill i forbindelse med utleggelse og kunngjøring fra andre, som ville endret utfallet av saken. Videre gjaldt søknaden endringer innenfor planområdet. Dette tilsier at unnlattelse av utleggelse og kunngjøring var ubetenkelig.

Vedtak av 18. september 2012 – Miljø-, transport-, og anleggsplan for trinn I

NVE mottok miljø-, transport- og anleggsplan for Raggovidda trinn I 15. mars 2012. Det ble gjennomført en befaring i august samme år med deltagere fra NVE, Varanger KraftProduksjon, NTE Energiutvikling, Berlevåg kommune og Reinbeitedistrikt 7.

NVE godkjente MTA-planen i vedtak av 18. september 2012. Det ble informert om klageadgang i vedtaket, som ble sendt med kopi til Berlevåg kommune, Finnmark fylkeskommune og Sametinget.

Vedtak av 24. august 2018 - fristforlengelse

Varanger KraftVind AS søkte om utsatt frist for idriftsettelse av anlegget 25. april 2018. Trinn I var på dette tidspunktet ferdig utbygd og i drift. Fristen for idriftsettelse av hele anlegget, inkludert trinn II, var i henhold til konsesjonens vilkår 1. mai 2018. Bakgrunnen for søknaden var at nettkapasitet først var tilgjengelig i 2021.

Søknaden ble ikke lagt ut, kunngjort eller sendt på høring i henhold til energiloven § 2-1 femte til syvende ledd.

NVE innvilget søknaden i vedtak av 24. august 2018. Ny frist for idriftsettelse av anlegget ble satt til 31. desember 2021 og konsesjonens varighet ble forlenget til 31. desember 2046. Det

ble opplyst om klageadgang i vedtaket, som ble sendt i kopi til Berlevåg kommune, Finnmark fylkeskommune, Fylkesmannen i Finnmark og Reinbeitedistrikt 7.

Departementet har ikke tatt stilling til om det var ubetenkelig å ikke legge ut, kunngjøre eller sende søknaden på høring. Etter forvaltningsloven § 41 er vedtaket likevel gyldig dersom det er grunn til å regne med at saksbehandlingsfeilen ikke kan ha virket inn på vedtakets innhold. Departementet viser til at alle berørte, og de som skulle hatt søknaden på høring, fikk NVEs vedtak tilsendt med informasjon om klageadgang. NVE mottok ingen klager på vedtaket. Dersom det skulle kommet inn høringsuttalelser til søknaden som ville gitt et annet utfall i NVEs vedtak, antar departementet dette ville vært anført i en eventuell klage.

Vedtak av 29. mai 2019 – oppdeling av konsesjon

Advokatfirmaet Selmer AS søkte på vegne av VKV og VKH den 26. mars 2019 om en deling av anleggskonsesjonen for Raggovidda vindkraftverk. På dette tidspunktet var det gitt én anleggskonsesjon på til sammen 200 MW, der trinn I på 45 MW var i drift. Trinn II var kun mulig å bygge ut med 51,6 MW innen 2021 grunnet manglende kapasitet i transmisjonsnett. For å sikre lokalt eierskap og kontroll med utnyttning av de resterende 103 MW i konsesjonen, og samtidig skaffe investorer til utbygging av trinn II, ble det søkt om en egen konsesjon for trinn III til et datterselskap av Varanger Kraft AS, Varanger KraftHydrogen AS (VKH). NVE fant det ikke nødvendig å sende søknaden på høring fordi søknaden ikke gjaldt tiltak som medførte endringer for omgivelsene.

I vedtak av 29. mai 2019 ble konsesjonen delt opp, slik at VKV fikk konsesjon til bygging av inntil 97 MW (trinn I og II) og VKH ble meddelt konsesjon for bygging av inntil 103 MW (trinn III). Det ble opplyst om klageadgang i vedtaket, som ble sendt til begge konsesjonærene, Berlevåg kommune, DSB, Finnmark fylkeskommune, Fylkesmannen i Troms og Finnmark, Finnmarkseiendommen og Statnett.

Departementet er enig med NVE i at det var ubetenkelig å ikke legge ut, kunngjøre eller sende søknaden på høring, jf. energiloven § 2-1 femte til syvende ledd. Oppdelingen av konsesjonen medførte ingen endringer i det konsesjonsgitte tiltaket, men kun Eiermessige endringer.

Vedtak av 4. september 2019 – Miljø-, transport-, og anleggsplan trinn II

NVE mottok miljø-, transport-, og anleggsplan for Raggovidda vindkraftverk trinn II 16. mai 2019. Planen ble sendt på høring til fylkeskommunen, Berlevåg kommune, Finnmarkseiendommen, Reinbeitedistrikt 7, Sametinget, Mattilsynet og Fylkesmannen i Troms og Finnmark

I planene lå det til grunn en utbyggingsløsning bestående av 12 turbiner à 4,3 MW, mot 3 MW angitt i konsekvensutredningen. NVE la til grunn for behandling av MTA/detaljplan en totalhøyde på 145 meter, mens konsesjonsbehandlingen var basert på en skissert totalhøyde på 130 meter i konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen.

NVE godkjente planene i vedtak av 4. september 2019. Det ble informert om klageadgang i vedtaket, som ble sendt til høringsmottakerne.

Utbyggingsløsningen som er godkjent gjennom NVEs vedtak 4. september 2019, skiller seg på enkelte punkter fra den løsningen som ble skissert i opprinnelig konsesjonsøknad og lagt til grunn for konsekvensutredningen. Departementet bemerker at installert effekt per vindturbin ligger innenfor de rammene som konsesjonen fastsetter, og som den opprinnelige konsesjonsøknaden oppga. Departementet mener økningen i turbinenes totalhøyde i utgangspunktet gir få virkninger og at det ikke var nødvendig med ytterligere utredninger av dette. Endringene ble også forelagt blant annet grunneier, Reinbeitedistrikt 7 og Berlevåg kommune gjennom høringen, og vedtaket ble ikke påklaget.

Vedtak av 27. mars 2020 - justert MTA-plan trinn II

VKV sendte 14. februar 2020 endret MTA-plan for Raggovidda trinn II til NVE. På bakgrunn av funn av kulturminner i planområdet og ønske fra reindriften, ble det søkt om ny layout, herunder endret plassering av vei og turbiner. Det ble også søkt om tillatelse til et nytt lagerbygg og gjenåpning av et massetak.

NVE sendte søknaden på høring til Berlevåg kommune, Finnmarkseiendommen, Sametinget, Fylkesmannen i Troms og Finnmark, fylkeskommunen og Reinbeitedistrikt 7.

NVE godkjente planen i vedtak 27. mars 2020. Det ble opplyst om klageadgang i vedtaket, som ble sendt i kopi til Berlevåg kommune, Finnmarkseiendommen, Fylkesmannen i Troms og Finnmark, Multiconsult AS, Reinbeitedistrikt 7 og fylkeskommunen.

Vedtak av 13. juli 2020 - justert MTA-plan trinn II

VKV sendte 28. mai 2020 endret detaljplan for Raggovidda trinn II til NVE. Selskapet ønsket å flytte en turbin (nr. 23) 100 meter nordøst, utenfor tidligere godkjent arealbruksgrense. Det ble opplyst at plasseringen ikke ville medføre nytt arealbeslag i områder med viktige naturverdier eller kulturminner, eller påvirke reindriften ytterligere. Planendringen var forelagt Berlevåg kommune, Reinbeitedistrikt 7 og Finnmarkseiendommen.

NVE godkjente planendringen i vedtak 13. juli 2020. Vedtaket ble sendt til kommunen, Finnmarkseiendommen og Reinbeitedistrikt 7 i kopi og det ble opplyst om klageadgang.

Vedtak av 2. september 2020 - justert MTA-plan trinn II

I e-post datert 25. august 2020 ble det sendt søknad til NVE om å få legge drenerør/-grøfter utenfor arealbruksgrensen for enkelte turbiner.

NVE fant at tiltakene har svært begrenset virkning for grunneier og rettighetshavere og at det ikke var nødvendig å sende søknaden på høring.

NVE godkjente endringen i vedtak av 2. september 2020. Det ble opplyst om klageadgang i vedtaket, som ble sendt til Berlevåg kommune, Multiconsult AS og Varanger KraftVind AS.

Konsesjonæren formidlet vedtaket og informerte om klageadgang til Finnmarkseiendommen og Reinbeitedistrikt 7 samme dag.

4. Konklusjon og vedtak

Departementet har gjennomgått og undersøkt de forskjellige stadier i behandlingsprosessen i forbindelse med de vedtak som er fattet av konsesjonsmyndighetene for Raggovidda vindkraftverk, trinn I, II og III, jf. Stortingets anmodningsvedtak av 19. juni 2020.

Departementets behandling har vært rettet mot feil og mangler som kunne være av en slik art at det ville være rettslig adgang etter forvaltningsloven og alminnelige ulovfestede forvaltningsregler til å omgjøre vedtakene.

Departementet konkluderer med at det ikke foreligger feil eller mangler ved vedtakene som medfører ugyldighet. Departementet mener derfor det ikke er grunnlag for å stanse byggingen av Raggovidda vindkraftverk trinn II eller omgjøre konsesjonen til trinn III.

Klagen på vedtak om fristforlengelse tas til følge. NVEs vedtak av 6. juli 2020 om avslag på søknad om forlenget frist for idriftsettelse for Raggovidda trinn III omgjøres med den virkning at det gis utsatt frist for idriftsettelse til 31. desember 2026.

Det er et vilkår for fristforlengelsen at konsesjonæren i MTA-planen for Raggovidda trinn III beskriver hvordan reinbeitedistriktet er blitt involvert i den nærmere utformingen av anlegget og hvordan skader og ulemper er avbøtt og kompensert. Konsesjonsmyndighetene kan ved godkjenning av detalj- og MTA-plan sette ytterligere krav til tilpasninger og avbøtende tiltak, dersom partene ikke kommer til enighet.

Departementets gjennomgang etter energiloven og forvaltningsrettens krav er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Departementets vedtak i klagesaken kan heller ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Departementet informerer om muligheten for å få dekket vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, jf. forvaltningsloven § 36. Kravet må fremsettes innen tre uker, jf. bestemmelsens tredje ledd.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Berlevåg kommune

Finnsmarkseiendommen

Sametinget

Troms og Finnmark fylkeskommune

NVE

Reinbeitedistrikt 7